

تحلیلگر بازار نفت در گفت‌وگو با فرهیختگان:

نباید با غول‌های نفتی هیجانی برخورد کرد

تکنولوژی مهم‌تر از سرمایه

استبواب بازار نفت از توافق هسته‌ای

به باور محمدعلی خطیبی، تحلیلگر بازار نفت، استنباط بازار از توافق هسته‌ای، ورود بی‌رویه نفت ایران به بازار بود. به همین دلیل بود که پس از اعلام دستیابی به توافق هسته‌ای و احتمال رفع تحریم‌های ایران، عکس‌العمل بازار منفی بود و قیمت‌ها از آن زمان تاکنون با شیب ملایمی کاهش می‌یابد. برداشت بازار این است، به همین دلیل بازار عکس‌العمل منفی نشان داد و قیمت‌ها کاهش پیدا کرده است، البته این در حالی است که نفت ایران هنوز وارد بازار نشده و طبیعی است که این ورود هم دفعتاً نیست و این ظرفیت به یکباره وارد بازار نخواهد شد، بلکه این ورود، با آرامش صورت خواهد گرفت. خطیبی در این باره می‌گوید: «البته ناگفته نماند که ما عامل دیگری به نام تقاضای فصلی نیز داریم که نشان می‌دهد میزان تقاضای فصلی در فصل‌های پاییز و زمستان کمی بهتر می‌شود. این می‌تواند کمی به جذب نفت بیشتر در بازار کمک کند که خود، عامل مثبتی است. ولی در مجموع، برای آنکه قیمت‌ها بیشتر از این آسیب نبینند، همکاری سایر صادرکنندگان به‌ویژه آنها که سهم ما را در بازار گرفتند، ضروری است.» او در ادامه تأکید می‌کند: «... و در نگاهی کلی، قیمت‌ها طی این مدت از بشکه‌ای ۱۱۵ دلار به حول و حوش بشکه‌ای ۵۰ دلار رسیده و هیچ‌کس مایل نیست قیمت‌ها از آنچه هست، پایین‌تر رود. بنابراین باید یک همکاری برای مدیریت عرضه در داخل اوپک شکل بگیرد و مساله جدی‌تر بررسی شود. اوپک سال‌های سال مدیریت عرضه را تجربه کرده و مهارت آن را دارد. بازگشت نفت برخی اعضا مانند عراق و کویت به بازار را در گذشته دانسته، بنابراین تنها باید کمی بیشتر روی مدیریت عرضه تمرکز و بازگشت نفت ایران و البته با کمی تأخیر، بازگشت نفت لیبی را به بازار، مدیریت کند.

را در اوپک مطرح و اعضای سازمان نیز از این قضیه استقبال کرد. اگر این استقبال فقط لفظی باشد که چندان فایده‌ای ندارد؛ یعنی هر کشوری هر کاری خواست انجام دهد و بعد بگوید ما استقبال می‌کنیم که نمی‌شود. چون سهم ما را در بازار برخی از همین اعضای اوپک گرفته‌اند. ولی اگر استقبال واقعی باشد، این امر به این معناست که ما برای نفت ایران جا باز می‌کنیم. این استقبال، استقبال عملی است که می‌تواند هم برای ما و هم برای دیگر کشورها، کارساز باشد.

به هرحال، انتظار از اوپک این است، (البته نه همه اعضا، چراکه همه در گرفتن سهم ایران در بازار نفت، نقش نداشته‌اند) که با بازگشت نفت ایران همکاری کنند و تولید خود را کاهش دهند. اگر این امر اتفاق بیفتد، قیمت‌ها چندان

صدمه نمی‌بیند، ولی اگر این مساله فقط یک شاعر باشد و کشورهای عضو بخواهند تولید حداکثری داشته باشند و جایی هم برای نفت ما باز نکنند، آن وقت رقابت در بازار جدی‌تر می‌شود و هرکس سعی می‌کند برای مشتری‌ها، شرایط جذاب‌تری ارائه دهد که در واقع، به نوعی، رقابت منفی محسوب می‌شود و مسلماً به قیمت‌ها آسیب می‌رساند و می‌تواند قیمت‌ها را از آنچه هست، پایین‌تر ببرد. اکنون فقط ما نیستیم، لیبی هم اصلاً به اندازه توانی که دارد، نفت راهی بازار نمی‌کند و نسبتاً کمتر از آن تولید و صادر می‌کند. بنابراین تمام این

ما باید از تجربیات گذشته استفاده و از بین این شرکت‌ها بهترین‌ها را انتخاب کنیم؛ شرکت‌هایی که هم با خود سرمایه می‌آورند و هم تکنولوژی

اینکه نفت ما وارد بازار شود، خود عامل روانی، قیمت‌ها را کاهش می‌دهد. باید اعضا در تعاملی مثبت، همکاری خوب داشته باشند و بار دیگر، مدیریت عرضه را در دستور کار قرار دهند که البته این هم، دیپلماسی بسیار فعالی را می‌طلبد که با تکت‌تک کشورهای عضو ما انتظار داریم، تماس گرفته و رایزنی شود و همین‌طور در اجلاس پیش روی اوپک، روی آن کار شود تا زمینه یک توافق خوب فراهم شود.

نظر شما در مورد هجوم شرکت‌های بزرگ نفتی به ایران چیست و آن را چگونه

بازگشت به طرح خط‌لوله‌صلح در دستور کار

هندی‌های مشتاق راهی ایران می‌شوند

از دیگران در این زمینه پیشقدم شده و حتی بازگشت به پروژه «فرزاد B» را نیز مطرح کرده‌اند و بر همین اساس، بسیاری از رسانه‌های هندی از اعزام یک مقام بلندپایه و وزارت نفت این کشور در

۵+۱ چشم‌انداز لغو تحریم‌ها، شانس خود را برای بازگشت به پروژه خط لوله گاز IP امتحان کند.

البته هندی‌ها سریع‌تر

از دیگران در این زمینه پیشقدم شده و حتی بازگشت به پروژه «فرزاد B» را نیز مطرح کرده‌اند و بر همین اساس، بسیاری از رسانه‌های هندی از اعزام یک مقام بلندپایه و وزارت نفت این کشور در

کاهش بهای نفت؛ تعلیق سرمایه‌گذاری‌ها در جهان

سرمایه‌گذاری ۲۰۰ میلیارد دلاری در ۴۶ پروژه بزرگ در حوزه نفت و گاز به واسطه کاهش بهای نفت، به حال تعلیق درآمده است. این رویه همچنین منجر به تعویق اجرای پروژه‌های نفتی در آب‌های کم‌عمق و عمیق با ظرفیت ۲۰ میلیارد بشکه شده است. این در حالی است که شرکت «شل» نیز اعلام کرده، قصد دارد سرمایه‌گذاری خود روی پروژه‌های نفتی را به‌طور قابل توجهی کاهش دهد، هزینه‌های اخیر این شرکت، بیش از ۳۳ میلیارد دلار برآورد شده است. شرکت «بریتیش پترولیوم» هم اعلام کرده که در سه ماهه دوم سال جاری میلادی، به دلیل کاهش قیمت نفت، شش میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار ضرر کرده است.

ایستگاه

ذخایر کشف نشده جهان برآورد شد

نیمه پنهان نفت

صفیه رحمانی
S.srahmani@fdn.ir

یکی از مهم‌ترین بخش‌های جنبی صنعت نفت در جهان، همواره بخش اکتشاف و

افزودن بر ذخایر قابل استخراج است. افزودن بر توان آینده و برنامه‌ریزی برای این افزایش، تمرکز سرمایه‌گذاری‌ها و برآورد نیازهای تکنولوژیک، همگی نتایجی هستند که تنها با نگاه به زیر زمین و شناختن ویژگی‌ها و محل‌های درست امکان‌پذیر است. به همین دلیل است که شرکت‌های بزرگ نفتی و کشورهای تولیدکننده نفت، سرمایه‌گذاری‌های کلانی در بخش اکتشاف می‌کنند و در تلاشند با استفاده از داده‌های به‌دست آمده، مسیر آینده خود را تعیین کنند. موسسه وود مکنزی، یکی از این موسسات تحقیق و اکتشاف در حوزه نفت است که اخیراً گزارش خود مبنی بر میزان ذخایر نفت جهان را منتشر کرده است. گزارش سال ۲۰۱۵ این موسسه نشان می‌دهد بیش از یک تریلیون بشکه نفت خام همچنان در دل زمین ناشناخته باقی‌مانده است و به همین مقدار نیز ذخایر شناخته شده فنی وجود دارد. ذخایر فنی به آن بخش از منابع نفتی گفته می‌شود که وجود آنها به اثبات رسیده، اما هنوز فناوری لازم برای استخراج اقتصادی آنها به دست نیامده است. از یک تریلیون (یک میلیارد میلیارد) بشکه نفتی که در انتظار اکتشاف هستند، تنها نیمی از آن با قیمت امروزی نفت (برنت در حدود ۵۷ دلار و وست تگزاس در حدود ۵۰ دلار)، از نظر اقتصادی قابل برداشت خواهد بود و براساس این گزارش، اکتشاف منابع مذکور، نیازمند ۷۶۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری است. گزارش موسسه وود مکنزی تقسیم این نیاز به سرمایه‌گذاری را در مناطق نفت‌خیز جهان به این شرح اعلام کرده‌است:

- خاورمیانه: ۱۹۵ میلیارد دلار
- آمریکای لاتین: ۱۲۹ میلیارد دلار
- آمریکای شمالی: ۱۳۲ میلیارد دلار
- آفریقا: ۱۲۵ میلیارد دلار
- روسیه و دریای کاسپین: ۷۸ میلیارد دلار
- آسیا و اقیانوسیه: ۶۷ میلیارد دلار
- اروپا: ۲۴ میلیارد دلار.

آنچه در این گزارش بیش از هر نکته دیگری جلب توجه می‌کند این است که خاورمیانه همچنان مهم‌ترین منطقه جهان در حوزه سوخت‌های فسیلی است. نیاز ۱۹۵ میلیارد دلاری این منطقه برای کشف منابعش، توجه سرمایه‌گذاران جهانی را به سوی خود جلب کرده تا بتوانند ۳۶۷ میلیارد بشکه نفت ناشناخته را از دل زمین‌های آن بیرون بکشند. این گزارش میدان پارس جنوبی را به‌عنوان بزرگ‌ترین میدان هیدروکربوری جهان معرفی می‌کند که در واقع یک میدان فوق عظیم با منابع کشف نشده بسیار است.

دیوید هایتون، تحلیلگر ارشد پژوهش‌های بالادستی در موسسه وود مکنزی در این‌باره گفت: «شرکت‌های بین‌المللی نفتی در سايه راهبردهای کنونی‌شان علاقه دارند فعالیت‌های اکتشافی و تولیدی خود را در مناطق دارای منابع قابل توجه هیدروکربوری متمرکز کنند. اما باید دانست که این مناطق محدود است و برای

مدت‌های طولانی نمی‌توان به منظور برداشت از این ذخایر، صبر کرد؛ و او درباره مسائل و مشکلات جنبی این موقعیت بالقوه در جهان ضمن یادآوری این موضوع که داده‌های ارائه شده توسط این موسسه، داده‌های خام و تفکیک نشده درباره منابع هیدروکربوری است، افزود: «نکته قابل توجه این است که در اکثر این مناطق مانند خاورمیانه، روسیه یا آمریکای لاتین، دسترسی به نیروی انسانی کارآمد و دارای تخصص‌های لازم، بسیار دشوار یا غیرممکن است. همچنین بخش اعظم منابع هیدروکربوری اکتشاف نشده در اقیانوسیه گاز طبیعی است، اما در آمریکای شمالی و لاتین بیشتر این ذخایر (بیش از ۹۰ درصد) نفت خام است. از سوی دیگر، در ونزوئلا و کانادا، درصد بالایی از منابع را نفت ماسه‌ای (شیل) و نفت سنگین تشکیل داده است.» ظهور گروه‌های تروریستی تکفیری بسیار خطرناکی مانند القاعده و داعش در منطقه خاورمیانه و آفریقا که در برخی موارد توانسته‌اند کنترل میدان‌های نفتی را نیز در اختیار خود بگیرند، یکی از اصلی‌ترین دلایل بی‌علاقگی شرکت‌های نفتی به سرمایه‌گذاری در این مناطق برشمرده شده است. در کنار این عوامل، برخی دلایل تقویت‌کننده نیز در بازار وجود

ندارند؛ به‌عنوان مثال نیاز به سرمایه‌گذاری کلان موجب می‌شود برای چنین اکتشافات عظیمی، نیاز به قیمت بالای صد دلار در بازار نفت احساس شود و از سوی دیگر ثبات قیمت در محدوده ۵۰ تا ۶۰ دلار، این انگیزه را خنثی می‌کند، اما در مقابل رقابت شکل گرفته میان شرکت‌های بزرگ و ملی نفت برای حفظ سهم بازار، یکی از موتورهای محرک استفاده از این منابع محسوب می‌شود. در همین‌حال ارتقای توان فنی و پیشرفت‌های تکنولوژیکی که در امر اکتشاف و تولید نفت رخ داده است، بسیاری از فرآیندها را چندین‌برابر آسان‌تر کرده و دست سرمایه‌گذاران را برای استفاده از منابع باز گذاشته است. مهم‌ترین نکته ذکر نشده در این گزارش، موقعیتی است که ایران به‌واسطه ثبات امنیتی و پهنه گسترده‌ای که در میدان‌های انرژی فسیلی در اختیار دارد، به‌عنوان بزرگ‌ترین پتانسیل منطقه مطرح شده و به‌دنبال رفع تحریم‌های غربی، به‌زودی سبیل از شرکت‌های بزرگ و کوچک نفتی برای حضور در این «خوان فراع» به ایران سرازیر خواهند شد.

منبع: Pipeline&Gasjournal

خاورمیانه همچنان مهم‌ترین منطقه جهان در حوزه سوخت‌های فسیلی است نیاز ۱۹۵ میلیارد دلاری این منطقه برای کشف منابعش، توجه سرمایه‌گذاران جهانی را به سوی خود جلب کرده تا بتوانند ۳۶۷ میلیارد بشکه نفت ناشناخته را از زمین‌های آن بیرون بکشند

بیش از یک تریلیون بشکه نفت خام همچنان در دل زمین ناشناخته باقی‌مانده است و به همین مقدار نیز ذخایر شناخته شده فنی وجود دارد. ذخایر فنی به آن بخش از منابع نفتی گفته می‌شود که وجود آنها به اثبات رسیده، اما هنوز فناوری لازم برای استخراج اقتصادی آنها به دست نیامده است

بیش از یک تریلیون بشکه نفت خام همچنان در دل زمین ناشناخته باقی‌مانده است و به همین مقدار نیز ذخایر شناخته شده فنی وجود دارد. ذخایر فنی به آن بخش از منابع نفتی گفته می‌شود که وجود آنها به اثبات رسیده، اما هنوز فناوری لازم برای استخراج اقتصادی آنها به دست نیامده است

دریچه

شرکت «ایندیا اویل» در سال ۲۰۰۸ در میدان «فرزاد B» گاز اکتشاف کردند و سپس یک طرح برای توسعه این میدان به‌منظور برداشت ۱۲/۸ تریلیون فوت مکعب گاز از آن ارائه دادند. پس از تحریم‌های آمریکا علیه ایران، هندی‌ها مجبور به کنار گذاشتن این طرح شدند اما اکنون امیدوارند که به توسعه این میدان بازگردند، زیرا تاکنون ۹۰ میلیون دلار برای اکتشاف در آن هزینه کرده‌اند. هند حدود ۸۰ درصد نیاز نفتی و حدود یک‌سوم از تقاضای گاز خود را وارد می‌کند. قیمت‌های بالا و محدودیت ظرفیت، مانع صادرات گاز به این کشور شده است.